

Andreas Vikdahl
Medicinskt ansvarig sjuksköterska
andreas.vikdahl@harnosand.se
0611-348339

Patientsäkerhetsberättelse 2013

Beskrivning av ärendet

Patientsäkerhetslagen föreskriver att vårdgivare senast den 1 mars varje år ska upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Med vårdgivare menas den nämnd som har ansvaret för verksamheten. Ur patientsäkerhetsberättelsen ska det framgå hur arbetet med patientsäkerhet bedrivits, vilka åtgärder som har vidtagits och vilka resultat som har uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den.

Sammanfattning

Patientsäkerhetsberättelsen 2013 visar att den kommunala hälso- och sjukvården överlag håller god kvalitet och små förbättringar kan utläsas i mätresultaten jämfört med tidigare år. Samtidigt ska sägas att den kommunala hälso- och sjukvården är en verksamhet där det hela tiden går att göra saker ännu lite bättre och det finns skillnader mellan enheterna. Systematik i det ständiga förbättringsarbetet bör prägla verksamheterna framöver.

Samverkan

En fungerande vård- och omsorgskedja är en förutsättning för vård och omsorg av god kvalitet. Samverkan behövs för att säkerställa att enskildas

Datum
2014-02-12

behov av insatser med god kvalitet och för att vårdgivare ska kunna förebygga att patienter drabbas av vårdskada.

Läkemedelskommitté

Inom Landstinget Västernorrland finns en läkemedelskommitté med medlemmar som företräder farmaceutisk, medicinsk och omvårdnadsexpertis. Läkemedelskommitténs expertgrupper tar fram rekommendationer och information inom sina respektive områden. MAS finns representerad i läkemedelskommittén.

Samverkan med primärvården

SÖK gruppen är för närvarande vilande. Träffar mellan MAS, verksamhetschef HSL och verksamhetschefer för respektive vårdcentral/hälsocentral genomförs regelbundet.

Läkaravtal

Landstinget Västernorrland ansvarar för läkarinsats i den kommunala hälso- och sjukvården. Ett avtal om läkarmedverkan mellan landstinget och länets sju kommuner finns upprättat. Avtalet reglerar bl.a. omfattning, tillgänglighet och hembesök av läkare. Utifrån det länsövergripande läkaravtalet tecknar respektive enhet överenskommelser med ansvarig vård/hälsocentral.

Övertagande av hemsjukvården

Under 2013 intensifierades projekteringen gällande övertagandet av hemsjukvården. En stor mängd nya avtal, riktlinjer och rutiner har utarbetats och finns samlade på webbplatsen:

www.lvn.se/hemsjukvardsprojektet

Övertagandet omfattar hälso- och sjukvårdsuppgifter som utförs av sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnastik. Den så kallade tröskelprincipen avgör om patienten tillhör hemsjukvårdens- eller vård/hälsocentralens ansvar.

Avvikelse

Enligt patientsäkerhetslagen är hälso- och sjukvårdspersonal skyldig att rapportera risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Inkomna rapporter ska sammanställas och analyseras för att vårdgivaren ska kunna se mönster eller trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet. Avvikelsehanteringen är en del i verksamhetens utvecklingsprocess och syftar till att personal och ledning ska lära sig av de misstag som de facto begås.

Frågan om varför det blev fel är viktigare än frågan om vem som gjorde fel. Få avvikelser i en verksamhet kan innebära att det finns ett stort mörkertal.

Riktlinjen för avvikelsehantering har förändrats under året till att omfatta Socialförvaltningens samtliga verksamheter.

Datum
2014-02-12**Lex Maria**

Under året har två händelser anmälts enligt Lex Maria. Den ena händelsen inträffade på korttidsenheten och ledde till att vårdskada med fraktur uppstod. Inspektionen för vård och omsorg har gjort bedömningen att vidtagna åtgärder är tillräckliga för att förhindra upprepning av händelsen. Den andra händelsen inträffade på Ugglans gruppboende och ledde till att diagnos av fraktur fördröjdes. I detta fall har svar från Inspektionen för vård och omsorg fortfarande inte inkommit.

Vårdhygien

I hälso- och sjukvårdslagen framgår det att vårdgivaren ska upprätthålla en vård med god hygienisk standard. Personalens följsamhet till de basala hygienrutinerna är den enskilt viktigaste faktorn för att minska smittspridning.

När det gäller förekomst av infektioner i verksamheten är urinvägsinfektion vanligast bland våra äldre. Mer än hälften av alla antibiotikaordinationer syftar till att behandla urinvägsinfektion. Det finns ett flertal insatser som kan genomföras i syfte att förebygga urinvägsinfektion. Personalens kompetens inom vårdhygien och inkontinensvård är en betydelsefull del i arbetet med att minska antalet urinvägsinfektioner.

Avtal om tillgång till vårdhygienisk expertis finns och under året har utbildning i basal hygienrutin förmedlats till främst omvårdnadspersonal inom SÄBO.

Två enheter har haft MRSA under året. MRSA är en allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen och länets vårdhygieniska enhet följer eventuell spridning genom screeningundersökningar, under året har ingen spridning upptäckts.

Kring årsslutet 2013 upptäcktes skabb på korttidsenheten, både patient och personal drabbades. Även på Ugglans gruppboende har skabb förekommit men spridning har inte uppstått vid dags dato. Likaledes har skabb förekommit inom hemtjänsten. Det finns ingen som säkert kan säga var skabben kom ifrån ursprungligen. Erfarenhetsmässigt kan epidemier i sju års cykler påvisas. Omfattade åtgärder för att förhindra smittspridning och eliminera skabbkvalstern har vidtagits och fortsätter under 2014 i samverkan med smittskyddsmyndigheten, företagshälsovården och vård/hälsocentralerna.

Skabb är ett kvalster som gräver gångar i huden vilket leder till en allergisk reaktion med svår klåda som följd. Smittöverföring sker främst via kontaktsmitta hud-hud i 5-10 minuter. På varm hud kan kvalstren förflytta sig men inte i textilier där de också kan finnas.

Skabbutbrott kan inte enkelt kopplas till dåliga hygienrutiner. Däremot belyser detta och andra smittor som förekommer i verksamheten vikten av

Datum
2014-02-12

att basala hygienrutiner efterlevs. Under 2012 genomfördes hygienrund på samtliga SÄBO där risker för smittspridning identifierades och åtgärder utkrävdes av enheterna. Ett flertal åtgärder är genomförda. Emellertid kan följsamheten till klädregler förbättras både när det gäller SÄBO i egen regi och extern leverantör.

Arbetsdräkten ska bytas dagligen och när den blivit nersmutsad detta kan inte fullt ut genomföras i dagsläget inom verksamheterna.

Socialstyrelsens föreskrift om basal hygienrutin är under revidering och sannolikt kommer fler verksamheter att omfattas gällande klädregler framöver t.ex. hemtjänsten.

Förslag till förbättring

- Att intern och extern utförare inom SÄBO senast 1 januari 2015 tillser att samtlig personal har möjlighet till byte av arbetsdräkt dagligen och vid behov enligt föreskrift om basal hygienrutin (SOSFS 2007:19) samt att arbetsgivaren ombesörjer tvätt av arbetsdräkt.
- Att hemtjänsten utreder konsekvenser av att ombesörja arbetsdräkt enligt föreskrift om basal hygienrutin (SOSFS 2007:19) till samtlig personal.

Inkontinens

Resultat från Qusta 2010 och 2013 påvisade att det finns en stor förbättringspotential i inkontinensvården. Qusta är ett kvalitetsinstrument för granskning av den kommunala hälso- och sjukvården. Inkontinensområdet är angeläget eftersom en majoritet av alla som bor på SÄBO har någon form av inkontinensproblem och inkontinens påverkar i hög grad livskvaliteten. Att förbättra inkontinensvården kan därmed leda till bättre livskvalitet för patienten. Sjuksköterskan ska utreda problemen med inkontinens, förskriva rätt hjälpmedel och samarbeta med personalen på enheten, allt för att till god kvalitet när det gäller inkontinensvård för patienten. Undertecknad har till varje enskild enhet utifrån resultat i QUSTA gett i uppdrag att planera för hur kvaliteten i inkontinensvården ska förbättras.

.

Läkemedel

Sedan 2006 har mätning av vissa olämpliga läkemedel genomförts en dag i september varje år i SÄBO. Mätningen har genomförts i samverkan mellan landstinget och länets kommuner.

Mätningarna visar att i snitt 7 läkemedel används per person i SÄBO. Detta har varit relativt konstant genom åren. Däremot har andelen sömnmedel och neuroleptika minskat radikalt sedan 2006 och håller sig på en relativt låg nivå. Resultaten är relativt jämt fördelade mellan enheterna.

Sedan 2011 granskades även användning av medel mot förstoppning (laxermedel). Förstoppning bör i första hand förebyggas med livsmedel och

Datum
2014-02-12

rörelse därför är det positivt att minskning av laxermedel har skett från 50% till 40%.

Mätning av läkemedel sker även genom den nationella satsningen Bättre liv för sjuka äldre. Likaledes i dessa resultat kan minskning av olämpliga läkemedel till äldre noteras.

Förebyggande av undernäring, trycksår, fall och ohälsa i munnen

Vikten av förebyggande insatser inom vård och omsorg om äldre uppmärksammas allt mer. Förebyggande åtgärder som sätts in i tid kan för individen innebära att negativ utveckling undviks.

Alla vårdtagare inom SÄBO ska erbjudas preventiva insatser för trycksår, fall, undernäring och ohälsa i munnen inom ramen för Senior alert. Senior alert är ett nationellt kvalitetsregister som stödjer en systematisk process för ett preventivt arbetssätt. Både avseende individ och gruppnivå.

Aktiviteten i kvalitetsregistret har fortsatt att öka jämfört med samma period föregående år. Antalet riskbedömningar, utredningar, åtgärder och uppföljningar är fler. Förbättringen är också påtaglig när det gäller andelen utredningar och uppföljningar i förhållande till risk. Däremot finns inte planerade åtgärder noterat vid alla identifierade risker.

Noterbart är att antalet skador orsakade av fallolyckor inte minskat trots positiva processresultat. Evidensen pekar på att teambaserad analys av fallolyckor och olika former av träning kan minska fall och fallskador.

Under vecka 40 deltog verksamheterna i en nationell punktprevalensmätning avseende trycksår vilken visade att ca 5% av de boende inom SÄBO hade någon form av trycksår. Detta kan jämföras med riksnittet på 12%.

Förslag till förbättring

- Att verksamheterna i högre utsträckning genomför teambaserade analyser av fallolyckor i direkt anslutning till fallhändelsen.
- Att varje enskild enhet använder rapporter i Senior alert i sitt systematiska förbättringsarbete

Dokumentation

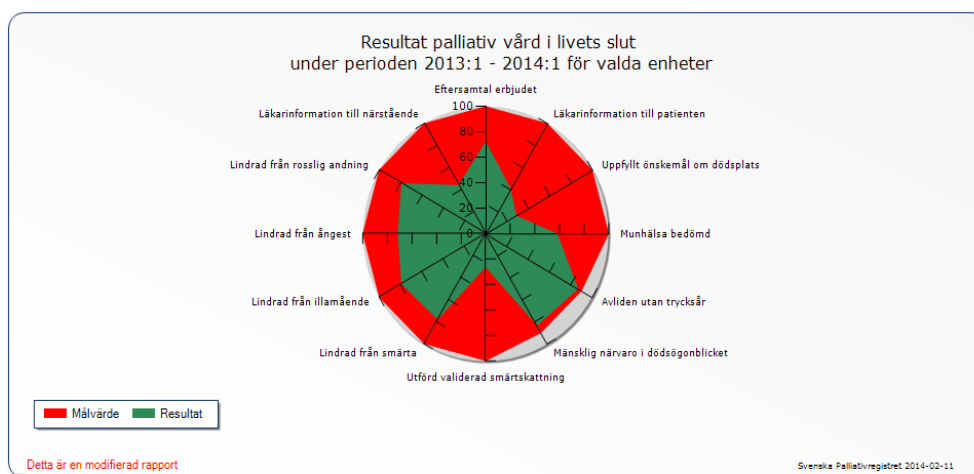
Dokumentation av hälso- och sjukvård regleras i patientdatalagen. Patientdatalagen föreskriver att hälso- och sjukvårdspersonal är skyldiga att föra journal. Syftet med en patientjournal är främst att bidra till en god och säker vård. En patientjournal kan även fungera som en informationskälla för patienten eller som underlag för uppföljning, tillsyn och forskning.

Datum
2014-02-12

Med start i september 2013 påbörjades en utbildning i dokumentation för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Syftet med utbildningen är att skapa förutsättningar och stärka legitimerad personal i dokumentationsprocessen. Under kommande år planeras för journalgranskning.

Vård i livets slutskede

I syfte att förbättra vården i livets slut registreras alla dödsfall i Svenska Palliativa registret. Svenska Palliativa registret används oavsett var i landet man bor och oavsett vem som vårdar. På webbsidan www.palliativ.se finns möjlighet att fortlöpande följa aktuella resultat på kommun, landsting/region och nationell nivå. Härnösands kommun är aktiva i registret och resultaten från Svenska Palliativregistret ger en grund för vilka förändringar som behöver vidtas för att optimera kvaliteten i den palliativa vården. Generellt kan resultatförbättring ses avseende erbjudande om efterlevande samtal och utförd validerad smärtskattning jämfört med tidigare år. Resultaten varierar dock mellan enheterna.

Förslag till förbättringar

- Att varje enskild enhet använder resultaten i palliativa registret i sitt systematiska förbättringsarbete.

Vårdhund

På två enheter, Brunnegården och Koltrasten, arbetar ett vårdhundsteam. Vårdhundsteamet har varit framgångsrikt framförallt när det gäller motivering vid rehabilitering samt vid vården av demenssjuka personer med svår BPSD problematik.

Allmänt kan sägas att en vårdhund är en arbetande hund som har testats för lämplighet och tränats under ordnade former samt certifierats. Vårdhunden

Datum
2014-02-12

arbetar alltid tillsammans med förare och på uppdrag från legitimerad personal.

Demens

Demens är en folksjukdom som drabbar allt fler då andelen äldre fortsätter att öka. 2010 publicerade Socialstyrelsen Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom. I Socialstyrelsens riktlinjer är personcentrerade vården, teamarbete och kompetens centrala och prioriterade områden.

I oktober 2013 antog länets styrgrupp ledningskraft kvalitetsmål för demensområdet. Sammanfattningsvis omfattar kvalitetsmålen webbaserad utbildning till personal som möter demenssjuka personer samt att eventuell behandling med neuroleptika till demenssjuka personer föregås av en bedömning enligt BPSD registret.

Förslag till förbättring

- Att Socialnämnden antar länsgemensamma kvalitetsmål för en sammanhållen vård och omsorg av personer med demenssjukdom (bilaga 1)

Patientnämnden – etiska nämnden

Två ärenden har redovisats från Patientnämnden som berör Härnösands kommun 2013.

Slutord

Många äldre kan idag vara friska och självständiga långt upp i åren. I ett europeiskt perspektiv befinner sig Sverige i topp avseende själskattad hälsa bland personer över 85 år. Däremot går det inte att bortse ifrån att befolkningsprognoser pekar mot fler äldre invånare i kommunen vilket i framtiden kommer att ställa stora krav på kommunens hälso- och sjukvård. Därför bör verksamheten redan idag arbeta ”som om” det totala vård- och omsorgsbehovet kommer att öka och styra mot ett rehabiliterande och förebyggande arbetssätt. Arbetet med Senior alert, läkemedelsgenomgång och utredning av inkontinens är konkreta exempel på hur det preventiva arbetet kan genomföras. De potentiella vinsterna med att tidigt identifiera äldre med risk för försämring och skador är stora. Med en riskidentifiering i närtid kan i många fall akuta insatser undvikas och därmed ökar kvaliteten för sjuka äldre.

I tjänsten

Datum
2014-02-12

Andreas Vikdahl
Medicinskt ansvarig sjuksköterska